

Cofinanțat prin
Programul de Sănătate
al Uniunii Europene

AHEAD

**ACTION FOR HEALTH AND EQUITY
ADDRESSING MEDICAL DESERTS**

Broșură de Final de Proiect

Mai 2023

D2.6 Broșură de Final de Proiect

Acord de Grant nr.

101018371

AHEAD

Acțiune pentru Sănătate și Echitate - Abordarea Deșerturilor Medicale

Apel	HP-PJ-2020-2		
Subiect	PJ-01-2020-2 Sprijin pentru reformele în domeniul forței de muncă din domeniul sănătății - Inițiative privind deșerturile medicale (Rubrica 1.2.1.1 din AWP 2020)		
Data de începere	01/04/2021	Durata în luni	26

Data:

31/05/2023

Cofinanțat
prin Programul de Sănătate
al Uniunii Europene

Conținutul acestui document reprezintă doar punctul de vedere al autorilor și este responsabilitatea exclusivă a acestora; nu poate fi considerat că reflectă punctele de vedere ale Comisiei Europene și/sau ale Agenției Executive Europene pentru Sănătate și Digitalizare (HaDEA) sau ale oricărui alt

AHEAD

ACTION FOR HEALTH AND EQUITY
ADDRESSING MEDICAL DESERTS

BROȘURĂ DE FINAL DE PROIECT

O prezentare generală a rezultatelor și realizărilor
proiectului Acțiune pentru Sănătate și Echitate -
Abordarea Deșerturilor Medicale (AHEAD)

Aprilie 2021- Mai 2023

Cuprins

Introducere.....	1
Context	1
Despre echipă.....	1
Activitățile noastre	3
Apel la acțiune	4
Rezultate	4
Instrumentul de Diagnosticare a Deșerturilor Medicale	4
Rapoarte de cercetare.....	5
Cercetare la nivelul Uniunii Europene	6
Definiție: ce sunt deșerturile medicale?	7
Metodologia de obținere a consensului	7
Soluții de politici publice	8
Buletine informative și rețeaua deșerturilor medicale	8
Platforme online.....	9
Evenimente la nivel european: consolidarea unui impuls politic.....	9
Dialogul public cu deputații din Parlamentul European în Parlamentul European: apelul nostru la acțiune pentru urgentarea adresării deșerturilor medicale	9
Contrasemnarea Declarației de la București privind forța de muncă în domeniul sănătății și al asistenței medicale în cadrul OMS-Euro	11
Discuție panel organizată de Institutul European pentru Sănătate și Dezvoltare Durabilă (EIHSD) în Parlamentul European	13
Schimb de idei și identificarea de aliați în cadrul Rețelei de Sănătate din Europa de Sud-Est (SEEHN)	14
Schimbul de cunoștințe	14
Webinarii AHEAD.....	14
Discuții privind identificarea deșerturilor medicale la conferința OASES.....	17
Prezentarea rezultatelor de cercetare la cea de-a 15-a Conferință Europeană de Sănătate Publică de la Berlin.....	18
Prezentarea proiectului AHEAD la reuniunea COPASAH-Europa din Belgrad	18

Prezentarea concluziilor cercetării privind identificarea deșerturilor medicale la Conferința Asociației Europene de Management al Sănătății (EHMA)	19
Schimbul de cunoștințe cu Clusterul Proiectelor Europene pentru Forța de Muncă din Sănătate ..	20
Prezența în mass-media	21
Presa din Italia	21
Presa din Serbia	22
Presa din România.....	22
Presa din Republica Moldova	22
Presa din Țările de Jos	22
Mulțumiri aliaților și susținătorilor noștri	23

Introducere

Proiectul „Acțiune pentru Sănătate și Echitate: Abordarea Deșerturilor Medicale” (AHEAD) (aprilie 2021 - mai 2023) și-a propus să contribuie la reducerea inegalităților în domeniul sănătății prin abordarea provocării pe care o constituie deșerturile medicale și deșertificarea medicală în Europa. Scopul final este un acces mai bun la servicii de sănătate, în special în zonele insuficient deservite, și un acces mai echitabil la personal medical suficient, bine pregătit și motivat, începând cu țările implicate în proiect: Italia, Moldova, Țările de Jos, România și Serbia. Ne-am propus să realizăm acest lucru prin obținerea de noi evidențe și consolidarea cunoștințelor privind procesul de deșertificare medicală, prin încurajarea inovației (digitale) în furnizarea de servicii de sănătate și printr-o abordare participativă în elaborarea politicilor de sănătate.

Context

Disparitățile regionale în accesul la servicii de sănătate în Europa preocupă din ce în ce mai mult Uniunea Europeană și Biroul Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății. Sistemele de sănătate din țările europene devin suprasolicitate prin perspectiva tranziției demografice și epidemiologice: îmbătrânirea populației asociate cu creșterea bolilor cronice și a multiplelor morbidități care necesită îngrijire medicală pe termen lung. În plus, forța de muncă din domeniul sănătății îmbătrânește, generând valuri de pensionare în rândul personalului medical și contribuind la o presiune crescută în rândul profesioniștilor asupra forței de muncă din sănătate. Aceste provocări, într-un context de constrângeri financiare persistente în sectorul sanitar și amplificate de mobilitatea/migrația profesioniștilor, cauzează un deficit grav de personal medical.

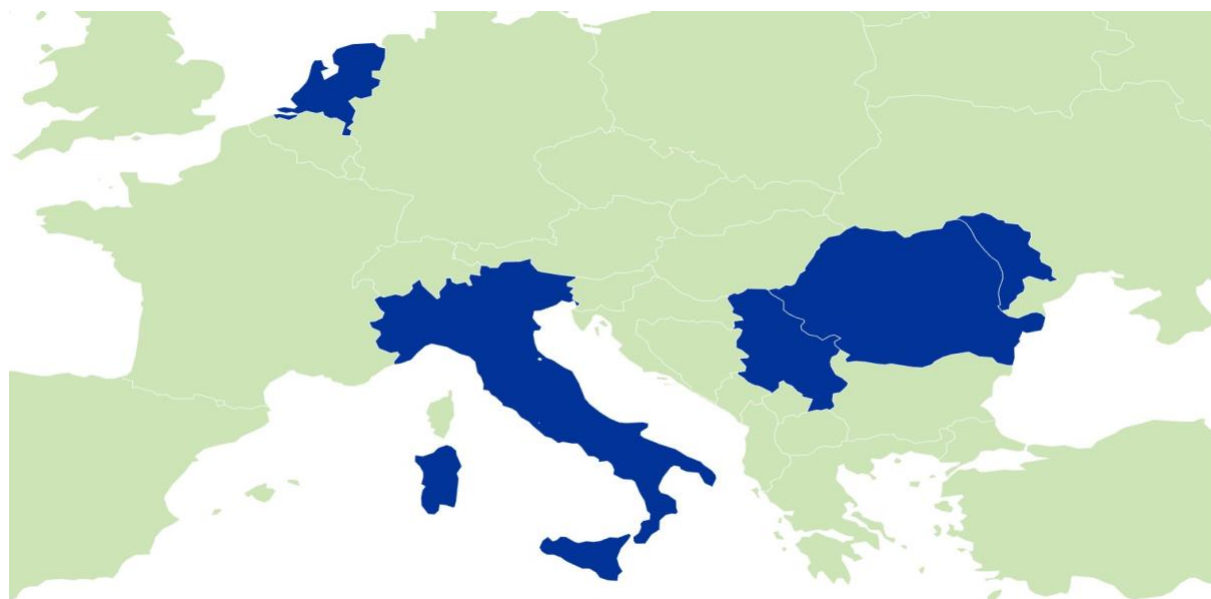
Despre echipă

Echipa proiectului AHEAD este formată din șase organizații din Italia, Moldova, Țările de Jos, România și Serbia:

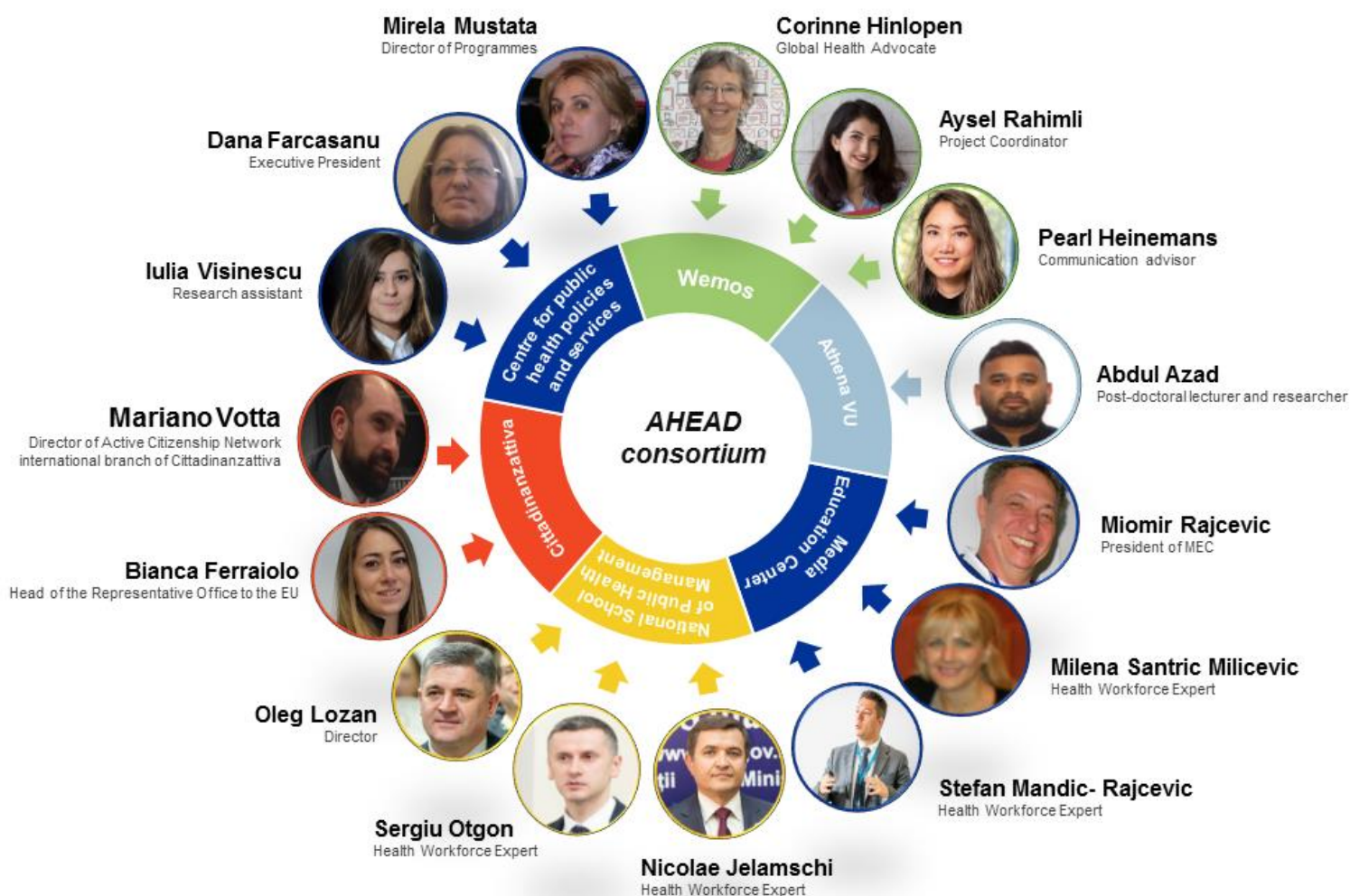
- [Cittadinanzattiva](#) (Italia)
- [Școala de Management în Sănătate Publică](#) (Moldova)
- [Institutul VU Athena](#) (Țările de Jos)
- [Wemos](#) (Țările de Jos) - organizație coordonatoare
- [Centrul pentru Politici și Servicii de Sănătate](#) (România)
- [Media Education Centre](#) (Serbia)

Organizațiile noastre adună zeci de ani de expertiză în domeniul sistemului de sănătate și al politicilor privind forța de muncă din sănătate, precum și experiență în cercetare, inclusiv în metodologii participative, comunicare și media, responsabilitate socială, participare civică și recomandări în domeniul politicilor de sănătate.

Țările din proiectul AHEAD de unde sunt partenerii și în care ne-am implementat activitățile.

Accesați [această pagină](#) pentru mai multe informații despre echipa AHEAD.

Activitățile noastre

Pe parcursul proiectului AHEAD, am generat dovezi și am împărtășit [cunoștințe despre deșerturile medicale](#), posibile soluții de politici publice adaptate la contextul local și instrumente practice de lucru pentru decidenți și cercetători. Credem că decidenții vor fi motivați să acționeze atunci când **vor conștientiza** nevoia abordării deșerturilor medicale pentru accesul echitabil la serviciile de sănătate, și mai ales **vor dispune de evidențe și cunoștințe** privind soluții viabile de politici publice, general acceptate, pentru a aborda problema deșertificării medicale. Activitățile noastre au urmărit trei obiective specifice:

- **Generarea de evidențe**, prin cercetare calitativă și cantitativă, analiza literaturii de specialitate, studii de caz, interviuri cu persoane-cheie, grupuri de lucru.
- **Construirea consensului**, prin ateliere și întâlniri de lucru pentru obținerea consensului tuturor părților interesate relevante, în fiecare dintre țările participante în proiectul AHEAD.

- **Discutarea opțiunilor de politici de sănătate**, prin mese rotunde și dialog publice, inclusiv o întâlnire la Parlamentul European din Bruxelles.

Apel la acțiune

După doi ani, munca și activitățile noastre - cercetarea, atelierelor participative pentru construirea consensului sau mesele rotunde – s-au finalizat cu un [apel la acțiune](#) adresat tuturor actorilor implicați. Abordarea deșerturilor și deșertificării medicale, și a crizei forței de muncă din domeniul sănătății în Europa este **o preocupare și o responsabilitate comună**. Toate părțile interesate trebuie să colaboreze îndeaproape și **să acționeze acum** pentru a combate deșertificarea medicală. Acest apel la acțiune a fost deschis pentru analiză, comentarii sau propuneri până la finalul proiectului (31 mai 2023), după care a fost finalizat și împărtășit din nou cu publicul, ca versiune finală.

La evenimentul "[Abordarea problematicii deșerturilor medicale în Europa: un apel la acțiune](#)" la Parlamentul European din Bruxelles, pe 27 aprilie 2023. Pentru mai multe informații despre eveniment, consultați acest [document](#).

Rezultate

Instrumentul de Diagnosticare a Deșerturilor Medicale

Una dintre realizările proiectului este instrumentul interactiv de cartografiere care ilustrează, pentru fiecare țară, indicatori legați de diferite aspecte ale deșertificării medicale: Instrumentul de Diagnosticare a Deșerturilor Medicale. Puteți afla mai multe vizionând [slide-urile video](#) despre acest instrument.

Am dezvoltat acest instrument pe baza rezultatelor unui proces extensiv de cercetare în fiecare dintre țările participante la proiect, urmând [metodologia de cercetare](#) adaptată fiecărui context național.

Rezultatele procesului de cercetare au stat la baza elaborării următoarelor documente:

1. [Definiția](#) deșertificării medicale.
2. Metodologia de calcul a [indicelui de deșertificare medicală](#).
3. Hărți interactive pentru observarea procesului de deșertificare medicală și identificarea studiilor de caz pentru [Italia](#), [Moldova](#), [Țările de Jos](#), [România](#) și [Serbia](#). Aceste pagini web includ, de asemenea, povestea unei persoane afectate de deșertul medical (le puteți găsi făcând clic pe linkuri).

Alte rezultate ale cercetării sunt mai jos:

Indicatori generali de țară, pentru a stabili un context mai larg

1. [Italia](#)
2. [Moldova](#)
3. [Țările de Jos](#)
4. [România](#)
5. [Serbia](#)

Discutând progresul în implementarea proiectului în cadrul primei întâlniri cu prezență fizică a membrilor consorțiului, la sediul Wemos din Amsterdam, în septembrie 2022.

Rapoarte de cercetare

Un obiectiv important al proiectului a fost de a înțelege diferitele manifestări ale deșerturilor medicale în fiecare context din țările participante în proiect. În timp ce toate țările AHEAD (Italia, Moldova, Țările de Jos, România și Serbia) se confruntă cu provocarea pe care o constituie deșerturile medicale, amploarea, natura și impactul acestora diferă foarte mult de la țară la țară. Și cauzele fundamentale care stau la baza deșerturilor medicale diferă de la țară la țară și trebuie abordate la nivelul corespunzător de politici publice. A fost important să înțelegem elementele comune, precum și

diferențele care există între țările noastre; fără această înțelegere, nu ar fi fost posibil să elaborăm opțiuni de politici de sănătate eficiente.

Metodologia pentru activitatea de cercetare din toate țările proiectului a inclus și următoarele elemente:

- Analiza literaturii de specialitate internaționale și naționale cu privire la deșerturile medicale, taxonomia deșertificării medicale, termenii similari.
- Definirea indicatorilor cantitativi cu privire la deșerturile medicale, colectarea de date și analiza acestora; indicatorii pentru fiecare țară sunt ilustrați în hărțile Instrumentului de Diagnosticare a Deșerturilor Medicale.
- Interviuri cu decidenți și părți interesate relevante din fiecare țară din proiect.
- Analiză cantitativă prin chestionar online.
- Analiză mass-media.

Pe parcursul procesului de cercetare, echipele din fiecare țară au identificat de la una la trei arii geografice pentru studiile de caz (deșert medical), în care s-a efectuat o cercetare calitativă aprofundată, inclusiv în rândul populației. Rezultatele cercetării finalizate cu studiile de caz sunt, de asemenea, reflectate în [rapoartele de țară](#).

Cercetare la nivelul Uniunii Europene

A fost, de asemenea elaborat un [raport de cercetare la nivel European](#), cu scopul nostru de:

1. A înțelege manifestările deșerturilor medicale în Uniunea Europeană în ansamblu, dar și în țările învecinate, așa cum sunt descrise și/sau definite în literatura de specialitate.
2. A avea o imagine de ansamblu asupra strategiilor și acțiunilor de combatere a deșertificării medicale întreprinse de Uniunea Europeană, precum și a programelor finanțate de UE și/sau a instrumentelor europene în domeniul:
 - a. Politicilor/programelor/instrumentelor din acest moment (justificare, actori implicați, surse de finanțare, obiective, efecte/rezultate);
 - b. Politicilor existente și modalităților de aplicare, pentru abordarea deșerturilor și deșertificării medicale în Europa.

Rezultate:

1. Activitatea de cercetare din cadrul proiectului a indicat relativ repede faptul că termenul de "deșert medical" sau fenomenul de deșertificare medicală au avut parte de o atenție limitată, dar în creștere în ultima vreme, pe continentul european. Deoarece nu a existat/nu a fost operaționalizată nicio definiție concretă a conceptului de deșert medical, a fost dificil de identificat existența politicilor publice de contracarare a acestui fenomen. Definiția de lucru a unui deșert medical dezvoltată în proiect a fost un bun punct de plecare în operaționalizarea acestui concept, care, pe parcursul procesului de cercetare a fost dezvoltată continuu (se regăsește în secțiunea următoare).

2. Directoratul General pentru Sănătate și Siguranță Alimentară al Comisiei Europene (DG Sante) a inițiat, finanțat și susținut o serie de proiecte care abordează multiplele provocări legate de forța de muncă din domeniul sănătății ([capitolul 3.2.1 din raport](#)) în cadrul diferitelor programe de sănătate din Uniunea Europeană. Cu toate acestea, chiar dacă dovezile și cunoștințele există, punerea în aplicare a recomandărilor, sustenabilitatea politicilor de sănătate sau asigurarea unei finanțări adecvate pentru aceste reforme reprezintă încă o provocare pentru decidenții de la nivel național.

Definiție: ce sunt deșerturile medicale?

În etapele inițiale ale proiectului, s-a realizat analiza literaturii de specialitate pentru a defini conceptul de "deșertificare medicală". Pe baza reviziei literaturii de specialitate și a studiilor existente, echipa proiectului a ajuns la concluzia că taxonomia conceptului de "deșert medical" necesită o nouă abordare, un set de criterii cuprinzătoare, pentru a captura perspectiva sa multidimensională. Astfel, a fost elaborată o definiție inițială, de lucru, pentru a fundamenta instrumentele de cercetare dezvoltate în proiect. Definiția a fost validată la final de către rezultatele cercetării realizate în cadrul proiectului. Definiția finală a deșertificării medicale este următoarea:

*Un **deșert medical** este punctul final al unui proces complex numit "deșertificare medicală", prin care o anumită populație este în incapacitatea continuă și crescândă de a accesa servicii de sănătate în timp util și adecvat nevoilor specifice.*

Regiunile care riscă să devină un deșert medical pot fi identificate și pe baza factorilor utilizați în mod obișnuit pentru a descrie cele trei dimensiuni ale accesului la asistență medicală; acești factori pot fi clasificați și ca bariere de acces la servicii de sănătate (de exemplu, accesul fizic, bariere sociale și bariere determinate de deciziile de politici publice).

Definiția și factorii concomitenți care pot determina deșertificarea medicală se găsesc [aici](#). Cercetătorii interesați de domeniul deșerturilor medicale pot găsi detalii despre [metodologia noastră de calculare a indexului de deșertificare medicală aici](#).

Metodologia de obținere a consensului

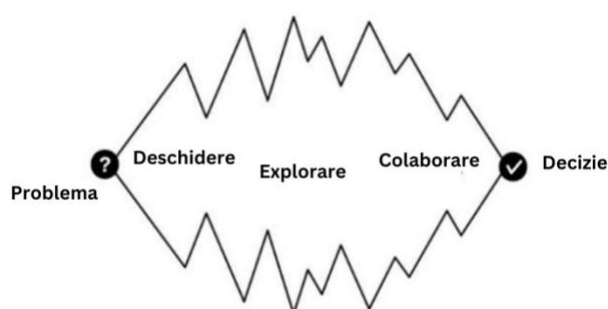
Un alt aspect unic al proiectului AHEAD este [metodologia de construire a consensului participativ](#). Din literatura de specialitate se știe că aplicarea cu succes a politicilor publice privind forța de muncă în domeniul sănătății necesită o guvernare intersectorială puternică și crearea unui consens larg, prin implicarea tuturor părților interesate. Prin proiect s-a elaborat o metodologie de construire a consensului, care a fost testată și ulterior validată prin sesiuni succesive de obținere a consensului, cu o largă participare a părților interesate relevante în fiecare țară din proiect. Aplicarea în practică a metodologiei a crescut șansele de a aborda cu succes problema deșerturilor medicale în fiecare țară, în fiecare context diferit de organizare a sistemului de sănătate. Ne-am propus astfel să atingem un dublu obiectiv:

- Pusă în aplicare în țările participante la proiect, metodologia de obținere a consensului a contribuit la identificarea și dezvoltarea unor [opțiuni de politici publice](#) practice, fezabile și

specifice contextului, care vor sprijini decidenții de la nivel național în luarea deciziilor privind aspectele legate de forța de muncă din domeniul sănătății.

- Aplicată și validată în țările din consorțiul AHEAD, o metodologie de obținere a consensului a fost încorporată într-un [ghid practic](#), astfel încât alte organizații și cercetători să poată aplica aceeași metodologie, în propriul context.

Structura de construire a consensului

1. Introduceți și clarificați problema:

prezentarea participanților, explicarea programului sesiunii, explicarea motivului pentru care analizăm deșerturile medicale, explicarea motivului pentru care această localitate a fost identificată ca fiind un deșert medical, etc.

2. Deschideți discuția:

explorarea experiențelor actorilor locali de a trăi într-un deșert medical. Aici își pot împărtăși experiențele, nevoile și opiniile fără a se grăbi să ia decizii.

Structura de construire a consensului, așa cum este inclusă în metodologia de construire a consensului participativ.

Soluții de politici publice

Pe baza sesiunilor participative de construire a consensului organizate cu părțile interesate relevante din țările AHEAD, s-au propus soluții de politici publice pentru identificarea și contracarea deșerturilor medicale din țările participante la proiect. Soluțiile identificate au fost incluse în [policy brief-urile naționale](#) (în olandeză, engleză, italiană, română și sârbă).

Buletine informative și rețeaua deșerturilor medicale

Un canal de diseminare important pentru AHEAD au fost buletinele de știri periodice, prin intermediul cărora abonații s-au înregistrat în [rețeaua deșerturilor medicale](#). Prin abonare, persoanele interesate au fost și sunt la curent cu activitățile și progresele proiectului, rezultatele cercetării, cu informații privind literatura și articolele despre deșerturile medicale, cu invitații la webinarii și evenimente, precum și cu cele mai bune practici pentru abordarea și/sau prevenirea deșerturilor medicale, în special în Europa.

Platforme online

AHEAD utilizează diferite canale pentru a-și disemina informațiile, precum [site-ul proiectului](#) și rețele de socializare. Prin intermediul rețelelor sociale, în special [Twitter](#), s-au înregistrat peste 100 de urmăritori, cărora le-am transmis mesajele, invitații la webinarii, înregistrările de după webinarii, publicațiile proiectului, creând în același timp o interacțiune și primind feedback de la persoanele interesate de domeniu. Pentru grupuri țintă specifice, am fost și suntem prezenți și pe [LinkedIn](#), [Facebook](#) și pe [Platforma UE pentru politici de sănătate](#).

Evenimente la nivel european: consolidarea unui impuls politic

Pe parcursul derulării proiectului, partenerii AHEAD au fost activ angajați în crearea unei mișcări largi de susținere a:

1. Creșterii gradului de conștientizare și de cunoaștere a deșerturilor medicale.
2. Utilizării instrumentelor disponibile pentru a identifica și a aborda problematica deșerturilor medicale și pentru a ajunge la un consens cu privire la politici.
3. Contribuției la dezvoltarea unei strategii pe termen mai lung pentru a aborda problema deșerturilor medicale, atât în țările participante în proiect, cât și la nivelul Uniunii Europene.

În acest scop, partenerii s-au implicat în mod constant în activități de comunicare și advocacy, pentru a extindea implicarea factorilor de decizie și a plasa această temă în fruntea agendei politice, creând astfel un impuls pentru acțiune.

Dialogul public cu deputații din Parlamentul European în Parlamentul European: apelul nostru la acțiune pentru urgentarea adresării deșerturilor medicale

Un exemplu de promovare a subiectului deșerturilor medicale pe agenda politică este evenimentul de dialog public desfășurat în Parlamentul European pe 27 aprilie 2023. În efortul de a implica mai mulți actori în abordarea acestei probleme, proiectul a organizat acest eveniment în Parlamentul European. Evenimentul a fost găzduit de doamna Beatrice Covassi, membru al Parlamentului European din Grupul Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților (S&D), Italia. Discuțiile dinamice au fost facilitate cu succes de jurnalista Mariam Zaidi. Grupul de experți din panel a reflectat asupra problemei deșerturilor medicale din Europa și a explorat soluții de politică sanitară concrete. Membri ai panelului au fost:

- Katarzyna Ptak-Bufkens, DG Sante
- Paolo Michelutti, Coordonator al noii acțiuni comune privind planificarea și estimarea forței de muncă în domeniul sănătății
- Dr. John Wynn-Jones, EURIPA, Asociația Europeană a Practicienilor din zonele Rurale și Izolate
- Tomas Zapata, Biroul Regional OMS pentru Europa (intervenție preînregistrată)
- Dorota Tomalak, Comitetul Regiunilor
- Marina Royo de Blas, DG AGRI

Grupul de experți la evenimentul nostru de dialog public de la Parlamentul European din 27 aprilie 2023.

Coordonatorul proiectului AHEAD, Aysel Rahimli (Wemos - organizația coordonatoare a proiectului AHEAD), a prezentat principalele rezultate și inovații ale proiectului, precum Instrumentul de Diagnosticare a Deșerturilor Medicale și metodologia participativă de construire a consensului.

Aysel Rahimli, coordonator al proiectului AHEAD pentru Wemos (organizația coordonatoare a proiectului AHEAD), prezentând rezultatele proiectului și apelul la acțiune, la evenimentul din Parlamentul European, pe 27 aprilie 2023.

Discuțiile au fost dinamice, iar grupul de experți din panel a convenit că a venit momentul ca problema deșerturilor medicale să devină prioritară. Soluțiile trebuie să urmărească multiple aspecte. De

exemplu, Dr. John Wynn-Jones (EURIPA, Asociația Europeană a Practicienilor din zonele Rurale și Izolate) a evidențiat importanța abordării așa-numitului "narcisism urban" și a subliniat că politicile naționale trebuie să contribuie la creșterea atractivității medicinei rurale. Coordonatoarea proiectului AHEAD, Corinne Hinlopen, a încheiat evenimentul cu remarci finale inspiraționale, subliniind că există un puternic consens pentru acțiuni concrete. Prin urmare, finalizarea proiectului AHEAD nu înseamnă sfârșitul, ci reprezintă un nou început (așa cum a subliniat ea, "o virgulă, nu un punct final").

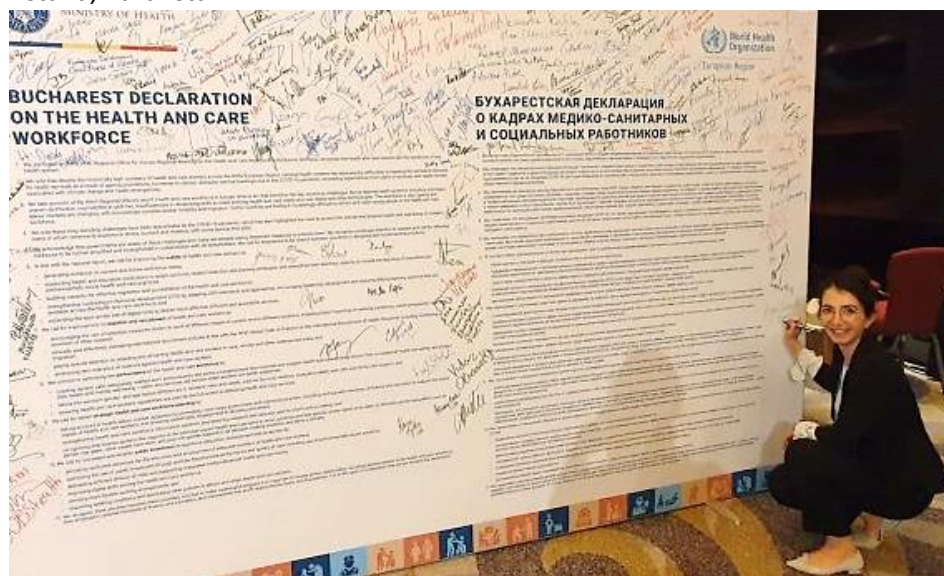
Corinne Hinlopen, advocate pentru sănătate globală pentru Wemos și coordonator al proiectului AHEAD, prezentând concluziile discuțiilor experților, la evenimentul de la Parlamentul European din aprilie 2023.

Înainte și după eveniment, au fost elaborate materiale de comunicare: [apelul la acțiune](#) menționat anterior, [invitația de presă](#), un [articol despre eveniment](#) și despre deșerturile medicale, publicat în revista Health Europa, precum și un scurt interviu cu Corinne Hinlopen. Evenimentul a fost transmis în direct, iar Health Europa a produs un scurt clip de prezentare a evenimentului, care include și un fragment din prezentarea susținută de Aysel Rahimli (coordonatorul proiectului AHEAD, Wemos), referitoare la apelul la acțiune. Înregistrarea evenimentului și clipul de prezentare pot fi urmărite pe [canalul de YouTube al organizației Wemos](#).

Contrasemnarea Declarației de la București privind forța de muncă în domeniul sănătății și al asistenței medicale în cadrul OMS-Euro

Pe 22 martie 2023, statele membre ale Organizației Mondiale a Sănătății din Regiunea Europeană și alți actori cheie din domeniul sănătății au adoptat și semnat Declarația de la București privind forța de muncă din domeniul sănătății și asistenței medicale. Evenimentul a marcat angajamentul guvernelor, al asociațiilor profesionale, al instituțiilor de cercetare, al sindicatelor, al organizațiilor societății civile și al multor părți interesate, de a lucra împreună pentru a asigura o forță de muncă în sistemele de sănătate adecvată nevoilor, pentru a îmbunătăți recrutarea etică și retenția personalului din sănătate, dar și pentru a optimiza performanța acestuia. În calitate de organizație non-guvernamentală în relații oficiale cu Comitetul Regional OMS pentru Europa, [Wemos \(organizația coordonatoare a AHEAD\)](#) - reprezentată de coordonatorul proiectului AHEAD, Aysel Rahimli, și de Corinne Hinlopen, lider de proiect - [a avut ocazia de a contribui la conturarea și semnarea declarației](#). Obiectivele și dezideratele din Declarația de la București vor fi integrate într-un cadru de acțiune care va fi adoptat în cadrul celei

de-a 73-a reuniuni a Comitetul Regional OMS pentru Europa din octombrie 2023, care va avea loc la Astana, Kazahstan.

Coordonatorul proiectului AHEAD, Aysel Rahimli, semnând Declarația de la București privind forța de muncă în domeniul sănătății și asistenței medicale, în cadrul reuniunii OMS-Euro din martie 2023 de la București, România.

Proiectul AHEAD a fost menționat în mod special într-o sesiune plenară a evenimentului, în cadrul căreia doamna Katarzyna Ptak-Bufkens (DG Sante), membră a panelului de experți, a împărtășit auditoriului opțiunile de politici de sănătate propuse în cadrul proiectului pentru fiecare țară, și a subliniat succesul activităților noastre.

Corinne Hinlopen, liderul proiectului AHEAD, semnând Declarația de la București privind forța de muncă în domeniul sănătății și al asistenței medicale în cadrul reuniunii OMS-Euro din martie 2023 de la București, România.

Discuție panel organizată de Institutul European pentru Sănătate și Dezvoltare Durabilă (EIHSD) în Parlamentul European

Evenimentul proiectului de la Parlamentul European nu a fost primul de acest fel la care proiectul AHEAD a fost reprezentat în Parlamentul European. În 30 noiembrie 2022, reprezentanții ai proiectului au fost invitați la dezbateră hibridă "[Provocările cu care se confruntă forța de muncă europeană din sănătate](#)", găzduită de membrul Parlamentului European, domnul Juozas Olekas, și organizată de Institutul European de Sănătate și Dezvoltare Durabilă (EIHSD) și Fundația Europeană pentru Studii Progresiste (FEPS).

La eveniment, Corinne Hinlopen a subliniat "costul inacțiunii". *"Experții în sănătate și profesioniștii din domeniul sănătății prognozează de zeci de ani deficitul de personal în sectorul sănătății. Economiiștii din domeniul sănătății au subliniat în repetate rânduri faptul că sectorul sănătății și piața forței de muncă din domeniu nu sunt piețe în sensul tradițional al cuvântului. Iar acum resimțim consecințele inacțiunii. În ultimul deceniu, în țări precum România, Estonia, Slovacia și Ungaria au plecat atât de mulți medici, încât aceștia ar reprezenta 20-25% din numărul actual al forței de muncă din sănătate din Europa¹. Lăsăm atât de mulți oameni în urmă. Nu reușim să ne îndeplinim promisiunea făcută statelor membre și cetățenilor lor că vom prospera împreună, în solidaritate, în cadrul Uniunii Europene. Iar riscul este ca oamenii care rămân în urmă să întoarcă spatele Europei și instituțiilor europene"*, a declarat aceasta în timpul prezentării sale la conferință. Corinne a evidențiat [necesitatea de a schimba povestea](#): criza forței de muncă din domeniul sănătății nu este o problemă exclusiv națională, ci o problemă și o preocupare comună, europeană. Remarcile finale inspiraționale au fost făcute de Dr. Vytenis Andriukaitis, fost comisar european pentru sănătate.

Corinne Hinlopen declarând că Uniunea Europeană ar trebui să sprijine statele membre în soluționarea problemei deficitului de personal medical la nivel național.

¹ Aceste date pot fi extrase din [registrelle OCDE](#)

Schimb de idei și identificarea de aliați în cadrul Rețelei de Sănătate din Europa de Sud-Est (SEEHN)

[Rețeaua de sănătate din Europa de Sud-Est \(SEEHN\)](#) este una dintre părțile interesate cheie a proiectului AHEAD, deoarece trei din cele cinci țări implicate în proiect aparțin acestei regiuni: Republica Moldova, Serbia și România. Împărtășirea evidențelor și cunoștințelor obținute în cadrul proiectului este importantă, oferind soluții de abordare a deșerturilor și deșertificării medicale în regiunea Europei de Sud-Est.

Prima interacțiune cu SEEHN a avut loc în decembrie 2021, în timpul celei de-a 44-a reuniuni plenare, cu participarea unor decidenți și a multor părți interesate din regiune. A fost prima ocazie a proiectului de a prezenta rezultatele cercetării, de a crește numărul de aliați din regiune pe tema deșerturilor medicale.

În perioada 16-17 martie 2023, AHEAD și SEEHN s-au întrunit pentru o [masă rotundă de două zile la Tirana \(Albania\)](#). Participând în persoană, reprezentantul AHEAD Sergiu Otgon (expert resurse umane pentru sănătate, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Republica Moldova) a prezentat reprezentanților SEEHN rezultatele proiectului, inclusiv Instrumentul de Diagnosticare a Deșerturilor Medicale și metodologia de construire a consensului.

Masa rotundă a fost o ocazie excelentă de a împărtăși valoarea adăugată a proiectului AHEAD și rezultatele obținute în doi ani de proiect, precum și de a stimula colaborări viitoare.

Reprezentantul AHEAD, Sergiu Otgon (expert în resurse umane pentru sănătate, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Republica Moldova) și SEEHN la masa rotundă din Tirana, Albania, în martie 2023.

Schimbul de cunoștințe

Webinarii AHEAD

Conectarea cu grupurile țintă (de exemplu, factori de decizie politică, experți din domeniul sănătății și cadre universitare), împărtășirea cunoștințelor și diseminarea rezultatelor proiectului reprezintă un

aspect crucial al activităților de comunicare. Pe parcursul proiectului, au fost organizate cinci webinarii pentru a atinge aceste obiective. Fiecare webinar a avut în medie 30 de participanți externi. În timpul webinarilor, s-au utilizat instrumente online precum Mentimeter sau Slido pentru a facilita interacțiunea cu publicul și pentru a suscita interesul acestuia în subiectul abordat. Webinarile sunt publicate pe [canalul YouTube](#) al organizației Wemos, partenerul coordonator al proiectului AHEAD.

Seria de ateliere online a început cu primul webinar intitulat "[Ce sunt deșerturile medicale și cum le găsim?](#)" (16 septembrie 2022), în timpul căruia au fost prezentate diferitele manifestări ale deșerturilor medicale din Italia, Moldova, Țările de Jos, România și Serbia și au fost împărtășite principalele constatări ale rapoartelor de țară privind deșerturile medicale. Expertul invitat, doamna Katarzyna Ptak-Bufkens, de la Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară (Comisia Europeană), a ținut un discurs introductiv convingător despre necesitatea de a aborda problema deșerturilor medicale printr-un răspuns coordonat și prin colaborarea între actorii din diferite sectoare. Stimulentele financiare pot să nu fie suficiente pentru ca medicii sau asistentele medicale să lucreze și să locuiască într-o anumită locație. Alți factori pot fi chiar mai importanți, de exemplu, condițiile de viață, proximitatea față de membrii familiei, precum și oportunitățile de angajare și de acces la educație pentru membrii familiei. De aceea, o evaluare critică a politicilor Uniunii Europene în domeniu este esențială și proiectul AHEAD are o importanță deosebită, a subliniat invitatul.

În timpul celui de-al doilea webinar „[Abordarea și prevenirea deșerturilor medicale cu ajutorul instrumentului de diagnosticare a deșerturilor medicale](#)” (21 noiembrie 2022), a fost dezbătut Instrumentul de Diagnosticare al Deșerturilor Medicale, inclusiv modul în care factori de decizie politică, cercetători și alte părți interesate îl pot utiliza pentru a identifica, monitoriza sau preveni deșerturile medicale.

Captură de ecran de la webinarul "Construirea participativă a consensului pentru colaborarea în vederea abordării deșerturilor medicale" (27 ianuarie 2023) cu partenerii AHEAD și speakerul invitat Jessica Coetzer (VU Athena Institute).

Cel de-al treilea webinar al proiectului "[Construirea participativă a consensului pentru colaborarea în vederea abordării deșerturilor medicale](#)" (27 ianuarie 2023) s-a axat pe modul în care metodologia de construire a consensului participativ poate contribui la o colaborare de succes în dezvoltarea opțiunilor

de politici pentru abordarea deșerturilor medicale, explicată de către speakerul invitat Jessica Coetzer, doctorandă în “Asistență medicală incluzivă” (Institutul VU Athena, Țările de Jos). Aceasta a subliniat că nu există soluții rapide pentru deșerturile medicale și că niciun organism guvernamental nu poate rezolva singur problema deșerturilor medicale; implicarea mai multor părți interesate în procesul de luare a deciziilor este crucială.

Captură de ecran de la webinarul cu tema "Care sunt opțiunile de politici pentru abordarea eficientă a deșerturilor medicale?" (16 martie 2023), cu partenerii noștri AHEAD și speakerul invitat Katarzyna Ptak-Bufkens (Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară, Comisia Europeană).

În cadrul celui de-al patrulea webinar "[Care sunt opțiunile de politică pentru abordarea eficientă a deșerturilor medicale?](#)" (16 martie 2023), au fost discutate opțiunile de politici publice pe care echipele proiectului din fiecare țară le-au identificat în timpul atelierelor participative de construire a consensului, cu părțile interesate (în Italia, Moldova, Olanda, România și Serbia). A fost o bucurie să o avem din nou alături pe doamna Katarzyna Ptak-Bufkens (Direcția Generală pentru Sănătate și Siguranță Alimentară, Comisia Europeană), care a subliniat importanța contextualizării soluțiilor identificate, astfel încât să fie specifice pentru fiecare țară, deoarece nu există o soluție universală. „Ar trebui să evaluăm mai bine și să obținem o mai bună înțelegere a deșerturilor medicale, să implicăm părțile interesate adecvate în soluțiile de politici, să formăm și să sprijinim forța noastră de muncă din domeniul sănătății și să evaluăm soluțiile de politici”, a menționat doamna Katarzyna Ptak-Bufkens.

Captură de ecran de la webinarul cu tema "Abordarea deșerturilor medicale în Europa: un apel la acțiune" (24 mai 2023) cu invitații Dr. Branko M. Vujkovic, MSc. (CEO al Institutului de Sănătate Publică Sabac, Serbia) și Dr. Mira Jovanovski Dašić (Director al Secretariatului Rețelei de Sănătate din Europa de Sud-Est (SEEHN)).

În cadrul celui de-al cincilea și ultimul webinar din proiect, "Abordarea deșerturilor medicale în Europa: un apel la acțiune" (25 mai 2023), au fost discutate modalități concrete de a avansa - pe baza discuțiilor din cadrul evenimentului de dialog public din Parlamentul European, cu invitații noștri Dr. Branko M. Vujkovic, MSc. (CEO al Institutului de Sănătate Publică din Serbia) și Dr. Mira Jovanovski Dašić (director al Secretariatului Rețelei de Sănătate din Europa de Sud-Est ([SEEHN](#))). A fost un webinar captivant, cu multe întrebări și comentarii din partea publicului. Dr. Branko M. Vujkovic a subliniat faptul că abordarea deșerturilor medicale în țările din regiunea europeană este o problemă de context: el a făcut apel la părțile interesate să acționeze împreună și să analizeze contextele din diferite țări pentru a face schimbări cheie de politici publice. Dr. Mira Jovanovski Dašić a subliniat că în perioada următoare, împreună cu voința politică și bugete corespunzătoare pentru recomandările propuse în apelul AHEAD la acțiune, este nevoie și de investiții în creșterea nivelului de educație al populației în domeniul promovării sănătății și prevenirii bolilor. De asemenea, a accentuat faptul că instrumentele AHEAD au fost dezvoltate împreună cu organizații din statele membre SEEHN (Republica Moldova, România și Serbia) și a declarat că extinderea proiectului și a implementării instrumentelor AHEAD ar fi benefică și pentru celelalte state din rețeaua SEEHN.

Proiectul AHEAD a fost profund implicat în schimbul de cunoștințe despre deșerturile medicale. Pe lângă webinarii, buletinul informativ și articolele periodice, au avut loc mai multe evenimente la care s-a participat atât online, cât și în față în față.

Discuții privind identificarea deșerturilor medicale la conferința OASES

[Conferința OASES](#) din 10 decembrie 2021 a debutat cu discursurile lui James Buchan (OMS), Katarzyna Ptak-Bufkens (Comisia Europeană), Marius Ionuț Ungureanu (Universitatea Bolyai, România) și Sergiu Otgon (Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Moldova). În timpul unei serii de sesiuni de

cooperare, Corinne Hinlopen (lider de proiect AHEAD), Véronique Lucas-Gabrielli (Institutul de Cercetare și Informare în Economia Sănătății, Franța) și Ronald Batenburg (proiectul ROUTE-HWF) au aprofundat indicatorii folosiți pentru a identifica și măsura deșerturile medicale. La eveniment au participat peste 60 de persoane, inclusiv cercetători, profesioniști din domeniul sănătății și factori de decizie politică.

Prezentarea rezultatelor de cercetare la cea de-a 15-a Conferință Europeană de Sănătate Publică de la Berlin

În perioada 9-12 noiembrie 2022, Milena Santric Milicevic și Stefan Mandic-Rajcevic (afiliați organizației noastre partener AHEAD Media Education Centre din Serbia) au prezentat cercetarea și Instrumentul de Diagnosticare a Deșerturilor Medicale în cadrul celei de-a [15-a Conferințe Europene de Sănătate Publică 2022](#) "Consolidarea sistemelor de sănătate: Îmbunătățirea sănătății populației și pregătirea pentru situații neașteptate", care a avut loc la Berlin, Germania, și care a fost co-organizată de Asociația Europeană de Sănătate Publică (EUPHA). Milena Santric Milicevic și Stefan Mandic-Rajcevic au scris, de asemenea, două articole pentru Jurnalul european de sănătate publică: "[Piața forței de muncă a lucrătorilor din domeniul sănătății înainte și în timpul pandemiei Covid-19: capacitatea sectorului sanitar din Serbia](#)" și "[Corelarea contribuțiilor, proceselor și rezultatelor sistemului de sănătate pentru a identifica deșerturile medicale din Serbia](#)".

Reprezentantul AHEAD, Milena Santric Milicevic (expert în forța de muncă în domeniul sănătății la Universitatea din Belgrad și afiliată la organizația noastră parteneră AHEAD din Serbia, Media Education Centre), care a prezentat proiectul AHEAD la cea de-a 15-a Conferință Europeană de Sănătate Publică 2022, care a avut loc în perioada 9-12 noiembrie 2022 la Berlin, Germania.

Prezentarea proiectului AHEAD la reuniunea COPASA- Europa din Belgrad

În 15 decembrie 2022, reprezentanții AHEAD, Milena Santric Milicevic și Miomir Rajcevic (președintele Media Education Centre) au fost invitați să prezinte proiectul AHEAD la întrunirea [Comunității](#)

[practicienilor în domeniul responsabilității și acțiunii sociale în domeniul sănătății](#) (COPASAH-Europa) din Belgrad, Serbia. Scopul întrunirii a fost de a finaliza proiectele de rapoarte din cercetarea documentară efectuată cu privire la indicatorii și datele disponibile privind accesul la serviciile de asistență medicală primară pentru grupurile vulnerabile/marginalizate din Macedonia de Nord și Serbia.

Reprezentanții AHEAD Milena Santric Milicevic și Miomir Rajcevic (președintele Centrului de Educație Media) la întrunirea COPASAH-Europa din decembrie 2022 de la Belgrad, Serbia.

Prezentarea concluziilor cercetării privind identificarea deșerturilor medicale la Conferința Asociației Europene de Management al Sănătății (EHMA)

În perioada 15-17 iunie 2022, reprezentanți ai proiectului AHEAD au participat la conferința anuală a Asociației Europene de Management al Sănătății (EHMA) desfășurată la Bruxelles. Intitulată "De la oameni la sisteme: leadership pentru un viitor sustenabil", conferința s-a concentrat pe explorarea provocărilor și soluțiilor pentru dezvoltarea unor sisteme de sănătate durabile și pe rolul pe care managerii din domeniul sănătății îl pot juca în acest sens. În data de 17 iunie, [Mirela Mustată](#) (reprezentant AHEAD din partea organizației partenere, Centrul pentru Politici și Servicii de Sănătate din România) a prezentat concluziile din literatura de specialitate cu privire la identificarea deșerturilor medicale în Europa în cadrul unei sesiuni de prezentări captivante. De asemenea, reprezentanții AHEAD au avut ocazia de a întâlni mai mulți colegi cu care, anterior, se interacționase doar în mediul online. Revenirea la normalitate, prin întâlniri față în față, reprezintă un pas pozitiv către colaborări de succes și planificarea sustenabilității proiectelor.

Reprezentantul AHEAD, Mirela Mustață (de la partenerul AHEAD din România, Centrul pentru Politici și Servicii de Sănătate), prezentând rezultatele analizei literaturii de specialitate privind identificarea deșerturilor medicale la Conferința EHMA 2022.

Schimbul de cunoștințe cu Clusterul Proiectelor Europene pentru Forța de Muncă din Sănătate

AHEAD, fiind unul dintre cele cinci proiecte cofinanțate de Comisia Europeană, prin grantul acordat în cadrul celui de-al treilea program în domeniul sănătății, a fost activ implicat în activitățile Clusterului de Proiecte Europene pentru Forța de Muncă în Sănătate, creat cu scopul de a crea sinergii, a colabora și a împărtăși rezultatele obținute. Prin urmare, au fost organizate o serie de evenimente online pentru a atinge acest obiectiv. În 20 septembrie 2021 a fost organizat [webinarul de lansare a clusterului](#), în cadrul căruia AHEAD, METEOR, OASES, TaSHI și ROUTE-HWF și-au prezentat proiectele pe teme precum politici de retenție a forței de muncă din sănătate, diagnosticarea și contracararea deșerturilor medicale, sau proiecte privind transferul de atribuții între profesioniștii din sistemele de sănătate. Printre vorbitori s-au numărat Dr. Andrzej Rys (director al Direcției Sisteme de sănătate, produse medicale și inovare, DG SANTE din cadrul Comisiei Europene) și Miklós Szócska (director al Centrului de Formare în Managementul Serviciilor de Sănătate de la Universitatea Semmelweis). Aceștia au subliniat importanța investițiilor în forța de muncă din domeniul sănătății și în sistemele de sănătate, în special în contextul pandemiei COVID-19. La 29 martie 2022, a fost organizat webinarul intitulat "Combaterea inegalităților în accesul la serviciile de sănătate prin îmbunătățirea politicilor de retenție a lucrătorilor din domeniul sănătății și de transfer de atribuții între profesioniștii din sistemele de sănătate", pentru prezentarea primelor rezultate ale proiectelor.

Prima întâlnire în persoană a proiectelor din cadrul Clusterului Proiectelor Europene pentru Forța de Muncă în Sănătate din ianuarie 2023, la sediul Nivel din Utrecht, Olanda. Inclusiv reprezentanți ai AHEAD, METEOR, OASES, TaSHI, ROUTE-HWF și ai Comisiei Europene.

Prezența în mass-media

Proiectul AHEAD a avut o prezență activă și în mass-media.

Cittadinanza attiva in campo per la sanità in aree interne

L'ASSISTENZA

Vincenzo Corniello

Cittadinanzattiva-Matse, unica in Campania, e Cittadinanzattiva Avola/Noto, sole in Italia, sono state scelte da Cittadinanzattiva nazionale, per partecipare al Progetto Europeo «Action for

Health and Equity: Addressing Medical Deserts» (Ahead), che mira a ridurre le disuguaglianze di salute affrontando la sfida dei cosiddetti «deserti medici» in Europa. Assieme a Moldavia, Paesi Bassi, Romania e Serbia.

L'obiettivo è quello di ottenere un migliore accesso ai servizi sanitari, soprattutto nelle aree più carenti, e un approccio più

Un fragment din ziarul italian Il Mattino, care a publicat un articol despre AHEAD.

Presa din Italia

Proiectul AHEAD a avut o acoperire extinsă în presa italiană, fiind prezent în peste 50 de publicații, așa cum se poate observa pe [această pagină](#) dedicată de pe site-ul organizației partener italiene Cittadinanzattiva. De asemenea, AHEAD a fost menționat în [acest articol](#) de pe site-ul Studio93, de

către vicepreședintele Asociației Profesionale a Chirurgilor și Stomatologilor din provincia Roma - OMCEO (cea mai mare din Italia).

Presa din Serbia

De asemenea, proiectul AHEAD a fost menționat și în acest articol despre deșerturile medicale publicat în [versiunea sârbă a BBC](#). Mai mult, reprezentantul AHEAD, Milena Santric Milicevic, de la Universitatea din Belgrad și afiliată organizației partener AHEAD MEC, a fost citată pe larg în ziarul sârb [Danas într-un articol](#) din martie 2023, despre inegalitățile în ceea ce privește accesul la asistență medicală ca o consecință a deșertului medical. Împreună cu colegul său și reprezentantul AHEAD, Stefan Mandic-Rajcevic, au fost, de asemenea, citați în [acest articol](#) despre deșerturile medicale publicat în același ziar.

Presa din România

În România, proiectul AHEAD a beneficiat de o prezență semnificativă în mass-media prin intermediul activităților sale. Dialogurile publice și tema accesului la servicii medicale și a deșertificării medicale au fost subiectul a 8 reportaje media, cum ar fi în [acest articol](#) de pe site-ul local de presă online Buna Ziua Brașov. De asemenea, deputatul român Cristina Vecerdi a menționat pe [pagina sa publică de Facebook](#) termenul "deșertificare medicală" și a împărtășit opțiunile de politică discutate în urma participării la întâlnirile noastre.

Presa din Republica Moldova

Fenomenul deșerturilor medicale era foarte puțin cunoscut în Republica Moldova înainte de [lansarea activităților proiectului](#) în 2021. Utilizând sesiunile de construire a consensului la nivel local și dialogurile publice la nivel național drept platformă, problema deșertificării medicale a fost pusă pe masă și recunoscută într-o măsură semnificativă de [autoritățile centrale](#) și [actorii politici](#).

Presa din Țările de Jos

În timp ce problema deșerturilor medicale și a accesului la aspectele legate de sănătate câștigă tot mai multă atenție în mass-media și în rândul publicului olandez, AHEAD nu a fost mediatizat în niciunul dintre mijloacele de informare din Țările de Jos.

Mulțumiri aliaților și susținătorilor noștri

Pe parcursul celor doi ani de desfășurare a proiectului, în calitate de parteneri ai proiectului AHEAD, am avut privilegiul de a colabora îndeaproape cu multe organizații și experți care împărtășesc aceeași viziune cu noi. Suntem extrem de recunoscători pentru expertiza, dedicarea, sprijinul și sfaturile pe care aceștia ni le-au oferit. Fără îndrumarea și susținerea dumneavoastră, proiectul AHEAD nu ar fi reușit să atingă scopul și rezultatele pe care și le-a propus.

- Clusterul Proiectelor Europene pentru Forța de Muncă în Sănătate
- Consiliul nostru Consultativ:
Diederik Aarendonk ([EFPC](#)), Mathias Wismar ([Observatorul European pentru Sisteme și Politici de Sănătate](#)), Caroline Costongs ([EuroHealthNet](#)), Anett Ruszanov și George Valiotis ([EHMA](#)), Mira Dasic ([SEEHN](#)) și Jim Buchan (expert independent, Marea Britanie).
- Organizația Mondială a Sănătății - Biroul Regional pentru Europa
- Numeroșilor participanți în cadrul proiectului, respondenților, lucrătorilor din domeniul sănătății, pacienților, cercetătorilor, autorităților locale, managerilor unităților sanitare și tuturor celor care și-au oferit timpul și cunoștințele în sprijinul acestui proiect.